

PAISATGES SONORS

Paisatges sonors i contaminació acústica

Text: Ander Achotegui i Marc Vilahur

Fotografia: Marc Vilahur Chiaraviglio

1. Immersos en un planeta sonor

D'ençà de la formació del nostre planeta, contínuament s'han emès gran diversitat de sons¹. A nivell comunicatiu, l'aparició i l'evolució dels compostos orgànics (posteriorment éssers vius) ha comportat una evolució paral·lela cap a l'ús, emissió, recepció i interpretació dels sorolls per part de cada espècie. Aquest gran avenç evolutiu anomenat "llenguatge de sons" es va començar a usar en diversos llinatges d'espècies, portant a despertar associacions i reaccions a l'hora de relacionar-se, expressant perill, territorialitat, amenaça o virilitat segons els sons que emetien. D'aquesta manera, els sons han esdevingut una eina per a cobrir les necessitats bàsiques d'interrelació entre els éssers i entre aquests i el medi.

Fent especial èmfasi en aquest darrer aspecte, cal considerar que l'ésser humà (com a l'espècie fonèticament més evolucionada) ha desenvolupat un dels sistemes de comunicació més complexos: la música. Esdevenint, així, un mitjà de comunicació, no concret, configurat a partir d'un seguit de notes, ritmes, timbres i harmonies que ens han permès expressar una àmplia gamma d'aspectes subjectius, personals i poc delimitats que fan referència a la comunicació emocional. En aquest context comunicatiu, una interpretació unidireccional resulta

¹ SO: vibració transmesa a través d'un medi (sòlid, líquid, gas), formada per unes freqüències que l'oïda humana és capaç de detectar (entre els 20 i els 20.000 Hz).

impossible. Aquest nivell d'abstracció és infinitament valuós a nivell artístic, i és possiblement el tret diferencial més important de la música envers la literatura o la pintura.

2. L'home, el medi sonor i la música

L'ésser humà, com a part formant i indissociable del regne animal, ha desenvolupat estris per a reproduir sons del seu entorn amb més destresa. L'evolució de la qualitat d'aquests estris i la creativitat intrínseca dels seus usuaris, ha comportat la creació de la música. D'aquí, l'estandarització d'un llenguatge o normativa metodològica que ha propiciat la investigació de diversos sons, experimentant i consolidant el llenguatge musical i la vessant científica d'aquest art. Tot i l'evolució continuada experimentada per la música cal no oblidar que aquesta és part integrant del medi que impossibilita la seva comprensió si se n'extrapola únicament l'òrgan d'interès.

Sovint, la preponderant musicalitat, característica d'alguns dels medis i incorporada en alguns dels paisatges, ha propiciat un record centrat en la figura sonora. Heus aquí la figura dels paisatges sonors, aquells records melancòlics que inunden la ment en sentir una senzilla combinació de sons o el xiuxiueig d'una melodia difosa.

És això, benvolguts lectors, aquest espai, aquest sentiment, aquest record, que volem extirpar de l'oblit per tornar-lo a vosaltres amb la major subtileza i dipositar-lo, trèmulament sobre la vostra atenta mirada perquè us adoneu de nou de la bellesa i importància del medi que ens envolta.

3. L'home com a agent contaminant del medi sonor

Hom recorda formosos paisatges sonors que s'esborren en el frenesí del transcurs de la societat contemporània i es fan sempre més fugaços, rars i llunyans, ofuscats per la locomotora del progrés que amb pas ferm i bel-ligerant obliga a tothom a pujar al tren de l'estrès, sense donar concessions i abandonat als pobres deseparats que hagin agosarat plantar-li cara.

La tendència contemporània, forjada en una societat consumista, individual i antropocèntrica, porta a la inexorable contaminació del medi en totes de les seves facetes, comportant una situació inextricable, absurda, de la qual nosaltres farem especial èmfasi en la vessant sonora. Heus aquí el segon punt de debat establert en aquest espai de la Revista PRODIEMUS.

4. La nostra aportació a la Revista Prodiemus

Amb la màxima voluntat de servitud, mostrem la nostra satisfacció de poder plasmar les nostres idees en el Projecte Prodiemus i comunicar-les a tots els qui la lectura d'aquest fragment els ha aflorat o recordat la preocupació per la preservació i admiració del nostre entorn, juntament amb l'admiració per la seva perspectiva sonora.

Des de la més sincera humilitat i amb l'afany de poder contribuir amb el nostre petit gra de sorra a la Revista electrònica PRODIEMUS, ens permetem la llibertat de presentar-nos com els nous coordinadors de l'àrea de Paisatges Sonors i Contaminació Acústica.

Ander Achotegui i Marc Vilahur

Barcelona, 9 de desembre de 2008